

پاسخنامه‌ی تشریحی

- ۱ < ۱ ..... انسان موجودی سیری‌ناپذیر است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.
- ۳ < ۲ ..... بهترین روش استفاده از منابع و امکانات این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان تولید را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.
- ۱ < ۳ ..... دانش فنی، بهره‌برداری کامل از منابع و ذخایر معدنی و امکانات دیگر را که قابلیت‌های مصرف متعددی دارند، فراهم می‌سازد.
- ۴ < ۴ ..... ملاک سنجش بهترین روش استفاده از منابع و امکانات: ۱- دستیابی به بیشترین میزان تولید ۲- فراهم ساختن سطح بالاتری از رفاه برای انسان.
- ۲ < ۵ ..... پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی سازگار نیست؛ زیرا ممکن است پایین بودن سطح دانش فنی انسان سبب محدودیت منابع باشد.
- ۳ < ۶ ..... نیازهای انسان، محرک او برای فعالیت و تلاش است.
- ۳ < ۷ ..... با مرتفع شدن نیازهای اساسی، انسان احساس می‌کند که به امکانات رفاهی بیشتری نیاز دارد.
- ۳ < ۸ ..... در مواجهه با منابع و امکانات محدود، انسان با مسأله‌ی انتخاب روبه‌رو می‌شود؛ یعنی باید ابتدا آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیشتری دارند، برطرف سازد. بهترین روش استفاده از منابع و امکانات این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان تولید را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.
- ۲ < ۹ ..... انسان در زندگی خویش نیازهایی دارد که برای ادامه‌ی حیات ناگزیر است آن‌ها را برآورده کند. منبع رفع این نیازها امکاناتی است که در اختیار انسان گذاشته شده است.
- ۲ < ۱۰ ..... انسان موجودی سیری‌ناپذیر است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.
- ۱ < ۱۱ ..... ملاک سنجش بهترین روش استفاده از منابع و امکانات: ۱- دستیابی به بیشترین میزان تولید ۲- فراهم ساختن سطح بالاتری از رفاه برای انسان.
- ۴ < ۱۲ ..... انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام «بهترین انتخاب» و یافتن «بهترین راه» بوده است. حاصل این تلاش فکری، پدید آمدن «اندیشه‌ی اقتصادی» است. با گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به ویژه پیشرفت علم ریاضی، اندیشه‌ی اقتصادی بشر نیز تکامل بیشتری یافت و با عنوان علم اقتصاد در جایگاه یکی از مهمترین معارف بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.
- ۲ < ۱۳ ..... انسان در زندگی خود با دو مفهوم روبه‌رو است: ۱- نیازهای انسان ۲- منابع و امکانات.
- ۳ < ۱۴ ..... بهره‌برداری از ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن در کره‌ی زمین، به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و محدود بودن دانش فنی بشر، آسان نیست.
- ۲ < ۱۵ ..... انسان در زندگی مادی خویش، نیازهایی دارد که برای ادامه‌ی حیات ناگزیر است آن‌ها را برآورده کند. منبع رفع این نیازها، امکاناتی است که طبیعت در اختیار انسان گذاشته است. در این تصویر بسیار ساده از زندگی مادی انسان، با دو مفهوم، یعنی نیازهای انسان و منابع و امکانات روبه‌رو می‌شویم.
- ۱ < ۱۶ ..... انسان موجودی سیری‌ناپذیر است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.
- ۴ < ۱۷ ..... گاهی ممکن است چنین تصور شود که با گذشت زمان، تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود و او دیگر محرکی برای فعالیت نخواهد داشت اما چنین نیست. در واقع، با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود و بدین ترتیب، همراه با ظهور نیازهای جدید، انسان به فعالیت بیشتر برای ارتقای سطح زندگی خویش می‌پردازد.

- ..... ۲ ۱۸ انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام «بهترین انتخاب» و یافتن «بهترین راه» برای استفاده از منابع و امکانات بوده است. حاصل این تلاش فکری، پدید آمدن «اندیشه‌ی اقتصادی» است.
- ..... ۳ ۱۹ انسان موجودی سیری‌ناپذیر است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و او با عطش بیشتری در صدد رفع این نیازها برمی‌آید.
- ..... ۳ ۲۰ علم اقتصاد چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش را مورد مطالعه قرار می‌دهد. تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً ریشه در نیازها و خواسته‌های نامحدود او دارند و باید از طریق به‌کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس عملی شوند.
- ..... ۳ ۲۱ نیازهای انسان، محرک او برای فعالیت و تلاش است؛ به عبارت دیگر، انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را رفع سازد و بعد از رفع نیاز، احساس رضایت می‌کند.
- ..... ۴ ۲۲ «تعدد قابلیت مصارف منابع و امکانات» به این معناست که می‌توان از منابع و امکانات برای رفع نیازهای مختلف و متنوع استفاده کرد.
- ..... ۳ ۲۳ منابع و امکانات محدود، قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند؛ بدین ترتیب انسان با مهم‌ترین مسأله‌ی زندگی و موضوع علم اقتصاد، یعنی مسأله‌ی انتخاب مواجه می‌شود. در واقع او نمی‌تواند همه‌ی خواسته‌هایش را با استفاده از امکانات موجود برآورده کند؛ بنابراین باید ابتدا آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیش‌تری دارند، برطرف سازد.
- ..... ۲ ۲۴ با گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به‌ویژه پیشرفت علم ریاضی، اندیشه‌ی اقتصادی بشر تکامل بیش‌تری یافت. مهم‌ترین مسأله‌ی زندگی و موضوع علم اقتصاد، مسأله‌ی انتخاب است.
- ..... ۲ ۲۵ نیازهای انسان محرک او برای فعالیت و تلاش است. گاهی ممکن است چنین تصور شود که با گذشت زمان، تمام نیازهای انسان برطرف می‌شود و او دیگر محرکی برای فعالیت نخواهد داشت ولی چنین نیست؛ در واقع، با برآورده شدن هر نیاز، نیاز جدیدی مطرح می‌شود.
- ..... ۳ ۲۶ ذخایر معدنی با وجود فراوان بودن در کره‌ی زمین، به دلیل ناشناخته بودن بسیاری از این ذخایر و نیز محدود بودن دانش فنی بشر نامحدود نیستند.
- ..... ۴ ۲۷ انسان در طول زمان با به‌کارگیری قوای فکری خود، همواره در صدد انجام بهترین انتخاب و یافتن بهترین راه بوده است. حاصل این تلاش فکری، پدید آمدن اندیشه‌ی اقتصادی است.
- ..... ۳ ۲۸ با گسترش و پیشرفت تمدن بشری و به‌ویژه علم ریاضی، اندیشه‌ی اقتصادی بشر نیز تکامل بیش‌تری یافت و با عنوان علم اقتصاد در جایگاه یکی از مهم‌ترین معارف بشری و علوم دانشگاهی قرار گرفت.
- ..... ۲ ۲۹ چهارگروه بازیگر و فعال در عرصه‌ی اقتصاد جهان عبارت‌اند از: مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی.
- ..... ۱ ۳۰ در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند. به همین منظور، به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند.
- ..... ۳ ۳۱ اقتصاددانان با تکیه بر مطالعات علمی خود، توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند؛ به همین دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود. همچنین می‌توان با پیش‌بینی برخی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصاد بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرد.
- ..... ۱ ۳۲ هر یک از علوم، فضایی خاص و متفاوت با سایر علوم دارد. با این حال، اگر به همه‌ی شاخه‌های علوم دقت کنیم، شباهت‌های خاصی در روش مطالعه‌ی دانشمندان پیدا می‌کنیم.
- ..... ۲ ۳۳ در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند. به همین منظور، به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند. در مرحله‌ی بعد، آن‌ها برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه، نظریات خود را ارائه می‌دهند و سپس با بررسی بیشتر، نظریات مطرح شده را ارزیابی می‌کنند و درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها تصمیم می‌گیرند.

- ..... ۲ < ۳۴ اقتصاددانان با تکیه بر مطالعات علمی خود، توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند.
- ..... ۱ < ۳۵ در اقتصاد با تکیه بر کشف ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی می‌توان برای رسیدن به اهدافی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود. همچنین می‌توان با پیش‌بینی برخی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصاد بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرد.
- ..... ۴ < ۳۶ در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند. به همین منظور، به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند. در مرحله‌ی بعد، آن‌ها برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه نظریات خود را ارائه می‌دهند و سپس با بررسی بیشتر، نظریات مطرح شده را ارزیابی می‌کنند و درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها تصمیم می‌گیرند. پس این روند عبارت است از: ۱- مشاهده ۲- جمع‌آوری اطلاعات ۳- طبقه‌بندی اطلاعات ۴- ارائه‌ی نظریات ۵- ارزیابی نظریات.
- ..... ۱ < ۳۷ اقتصاددانان با تکیه بر مطالعات علمی خود، توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند؛ به همین دلیل، امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود. همچنین، می‌توان با پیش‌بینی برخی مشکلاتی که ممکن است در عرصه‌ی اقتصادی بروز کند، روش‌هایی را برای جلوگیری از بروز آن‌ها طراحی کرد.
- ..... ۴ < ۳۸ هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.
- ..... ۱ < ۳۹ اقتصاددانان به دنبال کشف روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع، با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و سپس به ارزیابی و قبول یا رد آن‌ها می‌پردازند. پس آنان نیز با روش علمی، مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند.
- ..... ۳ < ۴۰ هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.
- ..... ۲ < ۴۱ هدف علم اقتصاد، راهنمایی انسان برای انجام بهترین انتخاب و به‌کارگیری بهترین روش جهت استفاده از منابع و امکانات خویش است.
- ..... ۲ < ۴۲ مراحل یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه: ۱- انجام مشاهدات ۲- جمع‌آوری اطلاعات ۳- طبقه‌بندی اطلاعات ۴- ارائه‌ی نظریات ۵- ارزیابی نظریات و تصمیم درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها.
- ..... ۳ < ۴۳ مراحل روش علمی: ۱- انجام مشاهدات ۲- جمع‌آوری اطلاعات ۳- طبقه‌بندی اطلاعات ۴- ارائه‌ی نظریات ۵- ارزیابی نظریات ۶- رد یا قبول نظریات.
- ..... ۴ < ۴۴ در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه هستند؛ به همین منظور به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند.
- ..... ۴ < ۴۵ اقتصاددانان به دنبال کشف روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع هستند. آن‌ها با جمع‌آوری مشاهدات و اطلاعات، نظریاتی را ارائه می‌کنند و سپس به ارزیابی و قبول یا رد آن‌ها می‌پردازند.
- ..... ۱ < ۴۶ در همه‌ی شاخه‌های علوم، دانشمندان به دنبال یافتن روابط علت و معلولی بین پدیده‌های مورد مطالعه‌اند؛ به همین منظور، به انجام مشاهدات، جمع‌آوری اطلاعات و سپس طبقه‌بندی آن‌ها می‌پردازند.
- ..... ۳ < ۴۷ اقتصاددانان با تکیه بر مطالعات علمی خود توانسته‌اند ماهیت روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی را کشف کنند؛ به همین دلیل امروزه می‌توان در عرصه‌ی اقتصاد برای رسیدن به هدفی خاص، سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کرد و نتایج اجرای آن‌ها را از قبل پیش‌بینی نمود.
- ..... ۲ < ۴۸ اقتصاددانان به دنبال کشف روابط علت و معلولی بین پدیده‌های اقتصادی عالم واقع هستند و با روش علمی مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند.
- ..... ۳ < ۴۹ علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به‌صورت رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب و نیازهای مادی نامحدود او مطالعه کرده و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.

- ..... ۲ < ۵۰ علم اقتصاد درباره‌ی چگونگی انتخاب و تصمیم‌گیری انسان در زندگی اقتصادی خویش مطالعه می‌کند. تصمیماتی که انسان در مورد مسائل اقتصادی می‌گیرد، عمدتاً ریشه در نیازها و خواسته‌های نامحدود او دارند و باید از طریق به کارگیری منابع و امکانات محدود و در دسترس عملی شوند.
- ..... ۱ < ۵۱ الف) انسان موجودی سیری‌ناپذیر است؛ زیرا با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد و با عطش بیش‌تری در صدد رفع این نیازها بر می‌آید. ب) منابع و امکانات محدود، قادر به رفع نیازهای نامحدود انسان نیستند. در واقع انسان نمی‌تواند همه‌ی خواسته‌هایش را با استفاده از امکانات موجود برآورده کند؛ بنابراین، باید ابتدا آن گروه از نیازهای خود را که اولویت بیشتری دارند، برطرف سازد. ج) از آن‌جا که منابع در دسترس انسان، کاربردهای گوناگونی دارند، انسان باید در مورد نحوه‌ی استفاده از این منابع تصمیم بگیرد و هم‌چنین روش معینی را انتخاب کند. د) پس آنان نیز با روش علمی، مسائل اقتصادی را مطالعه می‌کنند. ه) این عبارت فقط مربوط به علم شیمی است نه همه‌ی علوم بشری. و) دانشمندان پس از انجام مشاهدات و جمع‌آوری اطلاعات و طبقه‌بندی آن‌ها، برای توجیه واقعیت‌های مورد مطالعه، نظریات خود را ارائه می‌کنند و سپس با بررسی بیشتر، نظریات مطرح شده را ارزیابی می‌کنند و درباره‌ی رد یا قبول آن‌ها تصمیم می‌گیرند.
- ..... ۲ < ۵۲ از نظر اسلام، تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده است و فردی که برای ارتقاء سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند، شایسته‌ی تقدیر است.
- ..... ۱ < ۵۳ یکی از علل اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در جهان امروز، تأثیر عوامل اقتصادی بر همه‌ی جنبه‌های زندگی ملل، اعم از اجتماعی، سیاسی و فرهنگی است. علم اقتصاد به این دلیل اهمیت بسیار زیادی دارد که در عرصه‌ی مسائل اقتصادی، راه انتخاب بهتر را به انسان آموزش می‌دهد. جوامع انسانی به کمک علم اقتصاد می‌توانند برای استفاده از منابع محدود خود روش مناسب‌تری بیابند و آن را برای دستیابی به نتیجه‌ی مطلوب به کار گیرند.
- ..... ۴ < ۵۴ از نظر اسلام، تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی پسندیده است و فردی که برای ارتقای سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند، شایسته‌ی تقدیر است: الکاد علی عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله.
- ..... ۴ < ۵۵ اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.
- ..... ۴ < ۵۶ دین اسلام با این که ارتقای معنوی انسان و خداگونه شدن او را مد نظر قرار داده است و تلاش می‌کند انسان را از اسیر شدن به مادیات و دل‌بستن به دنیا برهاند ولی بی‌اعتنایی به مسائل دنیوی و اقتصادی را قبول ندارد.
- ..... ۴ < ۵۷ از نظر اسلام، تلاش برای رفع فقر و رسیدن به رفاه و توانگری مادی، پسندیده است و فردی که برای ارتقای سطح زندگی خانواده‌اش می‌کوشد، همانند کسی که در راه خدا جهاد می‌کند، شایسته‌ی تقدیر است: الکاد علی عیاله، کالمجاهد فی سبیل الله.
- ..... ۱ < ۵۸ کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پا به پای بقیه‌ی کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه‌جانبه حرکت کند، بسیار آسیب‌پذیر می‌شود و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌گردد. چنین جامعه‌ای نمی‌تواند با اتکاء به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده‌ی خویش را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر فرهنگ مهاجم قرار می‌گیرد.
- ..... ۳ < ۵۹ دین اسلام به عنوان دینی کامل، در پی سعادت واقعی و کامل انسان‌هاست و دنیا و آخرت را همراه با هم مورد توجه دارد: ربنا آتنا فی الدنيا حسنة و فی الآخرة حسنة.
- ..... ۲ < ۶۰ یکی از علل اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در جهان امروز، تأثیر عوامل اقتصادی بر همه‌ی جنبه‌های زندگی ملل، اعم از اجتماعی، سیاسی و فرهنگی است.
- ..... ۱ < ۶۱ اسلام در دسترس نبودن معاش را خطری می‌داند که اعتقادات انسان را تهدید می‌کند: من لا معاش له، لا معاد له.
- ..... ۴ < ۶۲ اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند.
- ..... ۲ < ۶۳ علم اقتصاد به این دلیل اهمیت بسیاری دارد که در عرصه‌ی مسائل اقتصادی، راه انتخاب بهتر را به انسان آموزش می‌دهد.

- ..... ۴-۶۴ تفکر اسلامی، رشد و تعالی فکری و روحی انسان را ارزش می‌داند. بدین سبب، جامعه‌ی اسلامی باید با صرف امکانات کافی در جهت رشد و تعالی انسان، اسباب پیشرفت او را فراهم سازد. برای تحقق این امر، لازم است سرمایه‌گذاری‌های عظیمی برای تأسیس نهادهای فرهنگی صورت پذیرد.
- ..... ۴-۶۵ دلیل تقابل بین «اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی» و «فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان» پایین بودن سطح دانش فنی انسان جهت بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود، استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد از منابع و امکانات موجود است. پس لازمه‌ی تحکیم اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی، ارتقای سطح دانش فنی، پرهیز از مصرف‌گرایی و استفاده‌ی درست از منابع موجود است.
- ..... ۴-۶۶ بین پیش فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعلیم اسلامی تقابلی وجود ندارد.
- ..... ۲-۶۷ جامعه‌ی غیراسلامی، مصرف بیشتر و جامعه‌ی اسلامی، تعالی فکری بیشتر را می‌خواهد. از این‌رو، هر دو جامعه با توجه به خواسته‌هایشان نیازهای نامحدودی دارند و برای رفع این نیازها به منابع و امکانات نیازمندند.
- ..... ۴-۶۸ هر دو جامعه‌ی اسلامی و مصرفی غیراسلامی در راه رسیدن به خواسته‌های خود سیری ناپذیرند.
- ..... ۱-۶۹ محدودیت وجودی منابع، از نظر آموزه‌های اسلامی، علت محدود بودن منابع در دسترس انسان نیست.
- ..... ۲-۷۰ در پاره‌ای از جوامع غیراسلامی، مصرف زیاد نوعی ارزش محسوب می‌شود درحالی‌که تفکر اسلامی، رشد و تعالی فکری و روحی انسان را ارزش می‌داند.
- ..... ۴-۷۱ با ارتقای سطح دانش فنی بشر، استفاده‌ی درست از منابع و رعایت الگوی مصرف اسلامی، توهم «تقابل بین پیش‌فرض‌های علم اقتصاد و تعلیم اسلامی» رفع می‌شود.
- ..... ۱-۷۲ پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار نیست.
- ..... ۱-۷۳ سطح پایین دانش فنی در جامعه سبب می‌شود که انسان نتواند نعمت‌های فراوان را، چنان که باید، بشناسد و از آن‌ها بهره‌برداری کند؛ در نتیجه، فقط به استفاده از قسمت ناچیزی از آن‌ها بسنده می‌کند.
- ..... ۱-۷۴ پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار نیست؛ زیرا ممکن است پایین بودن سطح دانش فنی انسان سبب محدودیت منابع باشد. سطح پایین دانش فنی در جامعه سبب می‌شود که انسان نتواند نعمت‌های فراوان را، چنان که باید، بشناسد و از آن‌ها بهره‌برداری کند؛ در نتیجه، فقط به استفاده از قسمت ناچیزی از آن‌ها بسنده می‌کند. همچنین ممکن است محدودیت منابع به سبب استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد باشد؛ مثلاً منابعی که باید در خدمت آبادانی و افزایش سطح رفاه انسان‌ها قرار گیرد، ممکن است صرف کشتار و جنگ‌افروزی شود.
- ..... ۲-۷۵ بر اساس علم اقتصاد، انسان موجودی سیری‌ناپذیر و دارای نیازهای نامحدود است که منابع و ثروت‌های محدود جهان را در اختیار دارد. اسلام ضمن تأکید بر قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی و به عبارتی محدود کردن نیازهای انسان، نعمت‌های الهی را بی‌حد و حصر و نامحدود معرفی می‌کند: «وَ إِن تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا».
- ..... ۲-۷۶ هدف جامعه‌ی مصرفی غیراسلامی، افزایش مصرف و رفاه زیاد و تجملات و هدف جامعه‌ی اسلامی، ارتقاء سطح فرهنگی و تعالی فکری انسان است.
- ..... ۳-۷۷ دلایل سازگاری پذیرفتن فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی (عدم تقابل بین پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعلیم اسلامی): ۱- پایین بودن سطح دانش فنی انسان جهت بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود ۲- استفاده‌ی نادرست و مصرف بیش از حد از منابع و امکانات موجود.
- ..... ۳-۷۸ ویژگی‌های مشترک جوامع اسلامی و جوامع مصرفی غیراسلامی:
- ۱- هر دو جامعه در راه رسیدن به خواسته‌های خود سیری ناپذیرند.
- ۲- هر دو جامعه با توجه به خواسته‌هایشان، نیازهای نامحدودی دارند.
- ۳- هر دو جامعه برای رفع نیازهای نامحدودشان، به منابع و امکانات نیازمندند.
- ..... ۲-۷۹ تقابلی که به عقیده‌ی بعضی افراد میان پیش‌فرض‌های اولیه‌ی علم اقتصاد و تعلیم اسلامی وجود دارد، در زمینه‌ی میزان منابع و امکانات موجود در جهان است؛ یعنی تصور می‌کنند که علم اقتصاد، منابع و امکانات را محدود و تعلیم اسلامی، آن‌را نامحدود می‌داند.

- ..... فرض محدود بودن منابع در دسترس انسان با اعتقاد به بی‌حد و حصر بودن نعمت‌های الهی ناسازگار نیست. ۳ < ۸۰
- ..... فرض نامحدود بودن نیازهای انسان با الگوی مصرف اسلامی لزوماً ناسازگار نیست. ۴ < ۸۱
- ..... هزینه فرصت از دست رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی آن را از دست داده‌ایم. در این مثال، با تصمیم گرفتن به کشت پنبه از محصول گندم محروم شده‌ایم؛ یعنی هزینه فرصت کاشت پنبه، میزان محصول گندمی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم. ۳ < ۸۲
- ..... هزینه فرصت «میزان محصول گندم» و «کتاب» است که از آن صرف نظر کرده‌ایم. ۳ < ۸۳
- ..... کالای واسطه‌ای کالایی است که در بازار عرضه می‌شود و به فروش می‌رسد. این کالا را تولیدکنندگان (کارخانه‌ها) خریداری می‌کنند و برای تولید کالاهای دیگر به کار می‌برند؛ مانند ورق‌های فولادی تولید شده‌ای که کارخانه‌ی اتومبیل‌سازی خریداری می‌کند یا لاستیک ماشین. ۱ < ۸۴
- ..... وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعدد دارد، به مصرف خاصی می‌رسانیم، در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف نظر کرده‌ایم. هزینه فرصت یا هزینه فرصت از دست رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. ۱ < ۸۵
- ..... وقتی منابع و امکانات در دسترس را که قابلیت مصارف متعدد دارند، به مصرف خاصی می‌رسانیم، در واقع از مصارف دیگر آن و آثار و نتایجی که می‌توانست به بار آورد، صرف نظر کرده‌ایم. این وضعیت در اصطلاح اقتصاد، هزینه فرصت یا هزینه فرصت از دست رفته نامیده می‌شود. ۳ < ۸۶
- ..... از نظر درجه‌ی اهمیت، حداکثر تقابل بین کالاهای ضروری و تجملی وجود دارد. ۴ < ۸۷
- ..... هزینه فرصت اشاره به استفاده از برخی کاربردهای منابع در دسترس انسان و صرف نظر کردن از کاربردهای دیگر آن که کم‌تر مورد توجه قرار می‌گیرد، دارد. ۲ < ۸۸
- ..... کالای ضروری: برای تأمین نیازهای اولیه مصرف می‌شود؛ مانند خوراک، پوشاک و مسکن. ۴ < ۸۹
- ..... کالای لوکس و تجملی: برای تأمین نیازهای کم‌اهمیت‌تر مصرف می‌شود؛ مانند لوستر و فرش‌های گران قیمت. ۳ < ۹۰
- ..... کالاهایی که در بازار عرضه می‌شود و به فروش می‌رسد، اگر توسط تولیدکنندگان نهایی خریداری شود و به عنوان مواد اولیه برای تولید کالاهای دیگر به کار رود، کالاهای واسطه‌ای نام دارد. ۳ < ۹۱
- ..... کالاهای مصرفی کالاهایی هستند که در بازار عرضه می‌شوند و به فروش می‌رسند. این کالاها توسط مصرف کنندگان نهایی خریداری می‌شود و به مصرف می‌رسد؛ مانند پوشاک یا خوارباری که خانوارها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند. ۳ < ۹۲
- ..... کالا عبارت از شی‌ای است که برای تأمین و رفع یکی از نیازهای انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن این کالاها باید به تولیدکنندگان یا عرضه‌کنندگان آن‌ها پول بپردازیم. ۲ < ۹۳
- ..... فعالیت‌هایی که پزشکان و مشاوران حقوقی انجام می‌دهند، جزء فعالیت‌های خدماتی محسوب می‌شود که با عنوان تولید شناخته می‌شود. ۲ < ۹۴
- ..... فرش در مقابل زیرانداز، زیلو و جاجیم، کالای غیرضروری تلقی می‌شود. ۴ < ۹۴
- ..... بررسی‌گزیده‌ها: ۱ < ۹۵
- ..... (۱) ضروری - واسطه‌ای - تجملی (۲) ضروری - ضروری - تجملی (۳) تجملی - واسطه‌ای - ضروری (۴) ضروری - ضروری - واسطه‌ای
- ..... اگر قطعه زمینی قابل کشت برای دو نوع محصول، مثلاً گندم و پنبه باشد، با تصمیم گرفتن به کشت پنبه از محصول گندم محروم شده‌ایم؛ یعنی هزینه فرصت کاشت پنبه، میزان محصول گندمی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم. ۲ < ۹۶
- ..... برخی کالاهای مصرفی، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات ارائه شده از سوی آن‌ها مورد مصرف قرار می‌گیرد؛ مثل اتومبیل و یخچال در منزل. به این کالاها در اقتصاد کالای بادوام می‌گویند. ۲ < ۹۷

۴۹۸ کالاهای تولیدی یا برای تأمین نیازهای اولیه‌ی مصرف‌کنندگان (مانند خوراک، پوشاک و مسکن) یا برای تأمین نیازهای کم‌اهمیت‌تر آنان (مانند لوستر و فرش‌های گران‌قیمت) مصرف می‌شود. کالاهایی که نیازهای اولیه را برطرف می‌کنند، کالاهای ضروری و کالاهای دسته‌ی دوم، کالاهای لوکس و تجملی نام دارند.

۱۹۹ اگر کالاهای بادوام، در فرآیند تولید و به وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته شوند، کالای سرمایه‌ای نامیده می‌شوند.

بررسی گزینه‌ها:

۱۰۰ مصرفی - واسطه‌ای (۱) واسطه‌ای - مصرفی (۲) واسطه‌ای - مصرفی (۳) واسطه‌ای - مصرفی (۴) مصرفی - مصرفی

۱۰۱ هزینه‌ی فرصت کاشت گندم در واقع میزان محصول پنبه‌ای بوده که از آن صرف نظر کرده‌ایم. پس داریم:

ریال $۱۶/۰۰۰/۰۰۰ = ۸۰۰۰ \times (۲ \times ۱۰۰۰)$ (الف)

ریال $۴/۰۰۰/۰۰۰ = ۲۰۰۰ \times (۲ \times ۱۰۰۰)$ (ب)

۱۰۲ هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست‌رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم که در این مثال با ساخت ورزشگاه از ساختن مدرسه در این زمین محروم شده‌ایم؛ یعنی هزینه‌ی فرصت، مدرسه‌ای است که می‌توانستیم در این زمین بسازیم.

۱۰۳ تصویر داده شده هزینه‌ی فرصت را بیان می‌کند که یک زمین را می‌توان به ساخت ساختمان یا ساخت نیروگاه اختصاص داد یا آن را به زیر کشت برد و در آن کشاورزی کرد.

۱۰۴ هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست‌رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده‌ایم یا از آن محروم شده‌ایم. این فرد با خریدن مغازه و فروش میوه سودی کسب می‌کند اما هزینه‌ی فرصت برای این فرد، سود حاصل از اجاره‌ی آپارتمان و زمین کشاورزی است که می‌توانست بخرد و در آن از فروش محصولات جالیزی درآمد کسب کند؛ یعنی هزینه‌ی فرصت، دو کار شماره‌های ۱ و ۲ است که از آن صرف نظر کرده است.

۱۰۵ این فرد با کاشت عدس در زمین خود از کاشت لوبیا در این زمین صرف نظر کرده است؛ پس کاشت لوبیا در زمین هزینه‌ی فرصت برای این فرد است؛ از طرفی سرمایه‌ی اندک خود را صرف خرید یک موتور کرده؛ بنابراین از خرید کامپیوتر محروم شده که در این حالت خرید کامپیوتر هزینه‌ی فرصت برای این فرد است.

۱۰۶ آرد مورد استفاده در قنادی ← کالای واسطه‌ای

یخچال صنعتی ← کالای سرمایه‌ای

چرخ گوشت در منزل ← کالای بادوام

۱۰۷ شیر خریداری‌شده برای تهیه‌ی کیک ← کالای واسطه‌ای

یخچال مورد استفاده در منزل ← کالای بادوام

چرخ خیاطی صنعتی ← کالای سرمایه‌ای

۱۰۸ اگر کالاهای بادوام در فرآیند تولید و به وسیله‌ی بنگاه‌های تولیدی به کار گرفته شوند، کالای سرمایه‌ای نامیده می‌شوند. خودروی شخصی یک کالای بادوام است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ کالاهای واسطه‌ای (۱) کالاهای ضروری و تجملی (۲) کالاهای بادوام (۴)

۱۰۹ هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست‌رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در مثال اول، هزینه‌ی فرصت مسجدی است که از ساخت آن محروم شده‌ایم و در مثال دوم، هزینه‌ی فرصت، دو موتوری است که از خرید آن صرف نظر کرده‌ایم.

۱۱۰ هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست‌رفته، بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به عبارتی، آن را از دست داده‌ایم که در این مثال، هزینه‌ی فرصت، شرکت تبلیغاتی است که فرد می‌توانست با سرمایه‌ی خود تأسیس نماید و از آن سود بسیاری به دست آورد.

- ..... ۱۱۱ ۲ ..... آرد مصرفی در شیرینی‌پزی ← کالای واسطه‌ای
- ..... چرخ گوشت صنعتی ← کالای سرمایه‌ای
- ..... جارو برقی در منزل ← کالای بادوام
- ..... ۱۱۲ ۴ ..... هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست رفته، بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به‌عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در این مثال، فرد با خریدن مغازه‌ی لباس‌فروشی از خرید زمین و کشت محصول منصرف شده است. پس هزینه‌ی فرصت، زمینی است که از خرید آن صرف نظر کرده و سودی است که از فروش میوه‌ها می‌توانست به‌دست آورد.
- ..... ۱۱۳ ۲ ..... هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست‌رفته بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به‌عبارتی آن را از دست داده‌ایم که در این مثال، هزینه‌ی فرصت، کامپیوتری است که فرد از خرید آن صرف نظر کرده است.
- ..... ۱۱۴ ۴ ..... هزینه‌ی فرصت یا هزینه‌ی فرصت از دست رفته، بیانگر آن چیزی است که از آن صرف نظر کرده و به‌عبارتی، آن را از دست داده‌ایم. در این پرسش، هزینه‌ی فرصت، اوراق بهاداری است که فرد نخریده و از سود این اوراق هم محروم شده است.
- ..... ۱۱۵ ۲ ..... الف) به یقین، ملاک بهترین روش استفاده از منابع و امکانات این است که با استفاده از منابع بتوان بیشترین میزان تولید را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد. ب) تفکر اسلامی، رشد و تعالی فکری و روحی انسان را ارزش می‌داند؛ بدین سبب جامعه‌ی اسلامی باید با صرف امکانات کافی در جهت رشد و تعالی انسان، اسباب پیشرفت او را فراهم سازد. برای تحقق این امر، لازم است سرمایه‌گذاری‌های عظیمی برای تأسیس نهادهای فرهنگی صورت پذیرد. ج) اگر جامعه‌ای به دنبال حفظ استقلال سیاسی و فرهنگی خود است، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند. د) نیازهای انسان از طریق مصرف محصولات مختلفی که تولیدکنندگان آن‌ها را تولید و عرضه می‌کنند و دریافت خدمات، برطرف می‌شود. ه) در هر یک از علوم بشری، دانشمندان با استفاده از ابزارهای خاص و انجام دادن آزمایش‌های مرتبط و مناسب، درباره‌ی موضوعات و مسائل خاصی مطالعه می‌کنند و هر یک از علوم، فضایی خاص و متفاوت با سایر علوم دارد. و) آن‌چه که انسان در مقابل پول خریداری می‌کند و به وسیله‌ی آن نیازهایش را برطرف می‌سازد، فقط در اشیاء فیزیکی خلاصه نمی‌شود.
- ..... ۱۱۶ ۲ ..... به کمک حسابداری ملی می‌توان تأثیر به‌کارگیری سیاست‌های اقتصادی مختلف را بر سطح زندگی مردم و رشد اقتصادی جامعه سنجید. به همین دلیل می‌توان گفت حسابداری ملی اهمیت بسیاری دارد.
- ..... ۱۱۷ ۲ ..... از آن‌جا که ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کالاهای نهایی است، پس در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش کالاهای واسطه‌ای صرف نظر کرده، فقط کالاهای نهایی را محاسبه کنیم.
- ..... ۱۱۸ ۳ ..... چون کاشت سبزی جهت مصرف خانگی تولیدکننده شرط «عبور از بازار» را ندارد، در حسابداری ملی در محاسبه و سنجش منظور نمی‌شود.
- ..... ۱۱۹ ۳ ..... در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش کالاهای واسطه‌ای صرف نظر کرد و فقط ارزش کالاهای نهایی را محاسبه کرد. پس ارزش «نان» محاسبه و منظور می‌شود.
- ..... ۱۲۰ ۲ ..... در محاسبه‌ی تولید ناخالص داخلی (G.D.P.) از ارزش کالاهای واسطه‌ای صرف نظر می‌کنیم.
- ..... ۱۲۱ ۲ ..... بر خلاف مفهوم مصطلح تولید، فعالیت‌های خدماتی نیز در حسابداری ملی با عنوان تولید شناخته می‌شوند.
- ..... ۱۲۲ ۴ ..... از آن‌جا که ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن کالاهای نهایی است، پس در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش کالاهای واسطه‌ای صرف نظر کرده، فقط «کالاهای نهایی» را محاسبه کنیم؛ در غیر این صورت، ارزش کالاهای واسطه‌ای در واقع دو بار محاسبه شده است؛ یک بار به صورت بخشی از ارزش کالاهای نهایی و یک بار هم به صورت مستقل.
- ..... ۱۲۳ ۲ ..... در محاسبه‌ی تولید کل جامعه باید از محاسبه‌ی ارزش کالاهای واسطه‌ای صرف نظر کرد (ردگزینه‌ی ۱) و فعالیت‌هایی در محاسبه منظور شوند که از بازار عبور کنند (ردگزینه‌ی ۳). در محاسبه‌ی تولید ملی، باید ارزش همه‌ی خدمات و کالاهایی که مردم یک کشور در طول یک سال، چه در داخل کشور و چه خارج از کشور، تولید کرده‌اند، محاسبه شود. پس تولید خارجی‌های مقیم کشور (سفارتخانه‌های خارجی در ایران) محاسبه نمی‌شود (ردگزینه‌ی ۴).
- ..... ۱۲۴ ۳ ..... تولید داخلی دربرگیرنده‌ی همه‌ی فعالیت‌های تولیدی است که در داخل یک کشور، یعنی در محدوده‌ی مرزهای جغرافیایی آن کشور، انجام می‌گیرد؛ خواه توسط مردم همان کشور باشد و خواه توسط خارجیانی که در آن کشور مقیم‌اند.